

คำแนะนำด้านสาธารณสุขสำหรับชุมชนแออัด
ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙)

กระทรวงสาธารณสุข

ชุมชนแออัด เป็นสถานที่ซึ่งมีบ้านเรือนหนาแน่น มีคนอาศัยอยู่รวมกันอย่างแออัด และมีหลากหลายกลุ่มอายุ จึงมีความเสี่ยงต่อการแพร่กระจายเชื้อโรคได้ง่ายและรวดเร็ว เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค จึงมีคำแนะนำสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และประชาชนในชุมชนแออัด ดังนี้

๑. คำแนะนำสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลชุมชนแออัด

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำการสำรวจพื้นที่รับผิดชอบว่ามีชุมชนแออัด ณ จุดใดบ้าง และดำเนินการป้องกันควบคุมโรค COVID-๑๙ ตามคำแนะนำ

๑.๑ จัดให้มีการสื่อสารความรู้ เกี่ยวกับการป้องกันตนเอง ครอบครัวและชุมชน และให้ข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ ผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน อย่างสม่ำเสมอ

๑.๒ จัดให้มีจุดคัดกรองประชาชนและผู้เข้ามาติดต่อในชุมชน โดยร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ หากพบผู้มีอาการไข้ ไอ จาม หรือเหนื่อยหอบ ให้ไปพบแพทย์ทันที

๑.๓ จัดเตรียมสถานที่รองรับ สำหรับการแยกสังเกตอาการ หากพบบุคคลที่เป็นผู้สัมผัสกับผู้ป่วยยืนยัน และดำเนินการตามคำแนะนำของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ

๑.๔ สนับสนุนอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล อาทิ หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า เจลแอลกอฮอล์ สบู่ และอุปกรณ์ตรวจคัดกรองเบื้องต้น เช่น เครื่องวัดอุณหภูมิ ให้กับผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่ทำหน้าที่คัดกรองและดูแลประชาชนในชุมชน รวมทั้ง สนับสนุนเจลแอลกอฮอล์ ไว้บริการประชาชน ในสถานที่ที่ประชาชนต้องมาติดต่อ หรือใช้งานร่วมกันในชุมชน อย่างเพียงพอ

๑.๕ กำกับ ดูแลไม่ให้มีการจัดกิจกรรมที่มีคนรวมกันจำนวนมาก และห้ามไม่ให้มีการสังสรรค์ หรือทำกิจกรรมรวมกลุ่มใด ๆ ที่จะมีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของเชื้อโรคในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและวัยรุ่นในชุมชน

๑.๖ จัดทำฐานข้อมูลชุมชนและแผนที่แสดงตำแหน่งที่อยู่ของกลุ่มที่เสี่ยงต่อการป่วยรุนแรงหลังติดเชื้อ เช่น ผู้สูงอายุ และผู้มีโรคประจำตัว เนื่องจากเป็นกลุ่มบุคคลที่จะมีอาการรุนแรงเมื่อติดเชื้อ และเด็กอายุต่ำกว่า ๕ ปี เนื่องจากเสี่ยงติดเชื้อได้ง่าย แต่ไม่แสดงอาการ จึงอาจนำเชื้อโรคแพร่สู่คนในบ้านได้ เพื่อใช้ประโยชน์ในการติดตามช่วยเหลือ ดูแล อาจรวมถึงกลุ่มผู้ด้อยโอกาสอื่น กิจกรรมที่จะช่วยเหลือดูแล เช่น จัดรถรับ-ส่งผู้ป่วย หรือการรับยาแทน เป็นต้น

๑.๗ กำกับ ดูแลความสะอาดสถานที่ และพื้นที่สาธารณะภายในชุมชน ที่มีผู้มาใช้บริการร่วมกัน ด้วยน้ำยาทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ และอาจใช้น้ำยาฆ่าเชื้อในจุดที่มีการสัมผัสร่วมกัน เช่น ลูกบิดประตู ราวจับ สวิตช์ไฟ รวมทั้ง ดูแลให้สถานที่ต่าง ๆ มีการระบายอากาศที่ดี

๑.๘ ควบคุม กำกับร้านค้า ตลาด ร้านอาหาร และแผงลอยขายอาหารในชุมชน ให้มีการดูแลความสะอาดของสถานที่ อุปกรณ์ และสุขนิสัยผู้สัมผัสอาหาร ให้เป็นตามหลักสุขาภิบาลอาหารอย่างเคร่งครัด และให้กำหนดจุดเว้นระยะห่าง ระหว่างซื้อ-ขายอาหาร ๑-๒ เมตร

๑.๙ จัดให้มีถังขยะแบบมีฝาปิดในพื้นที่ชุมชน และกำกับ ดูแล ให้มีการคัดแยกขยะ และให้รวบรวมออกจากครัวเรือนทุกวัน เพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกสุขลักษณะ

๑.๑๐ ให้ทำการสำรวจ ปรับปรุง ดูแลระบบประปา และการจัดการห้องน้ำ ห้องส้วมของครัวเรือน และชุมชน ให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ

๑.๑๑ กรณีในชุมชน มีผู้ป่วยยืนยัน หรือมีข้อมูลบ่งชี้ว่าสถานที่ใด สถานที่หนึ่งในชุมชน เป็นจุดแพร่เชื้อ ต้องกำกับ ดูแลให้เจ้าของสถานที่ ดำเนินการตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ เช่น พิจารณาหยุดให้บริการ เป็นเวลา ๓ วัน ทำความสะอาดฆ่าเชื้อทันที ภายใน ๒๔ ชั่วโมง ภายใต้การกำกับดูแลของพนักงานควบคุมโรคติดต่อ

๑.๑๒ เตรียมวางแผนการปฏิบัติการ และทำความเข้าใจกับชุมชน กรณีมีผู้ป่วยยืนยัน เช่น จะโยกย้าย หรือใช้พื้นที่ใด ในการแยกกักผู้สัมผัสในครอบครัวของผู้ป่วย ผู้สัมผัสเสี่ยงสูงอื่น ๆ รวมถึงครอบครัวของผู้สัมผัสเสี่ยงสูง ระยะเวลาที่ต้องกักตัว ระบบรองรับการดำรงชีวิตประจำวันในระหว่างการกักตัว การจำกัดการเดินทางเข้าออกบ้านและชุมชน ในกรณีมีการแพร่กระจายไปมาก รวมถึงการรับผู้ป่วยที่หายแล้วกลับเข้ามาใช้ชีวิตในชุมชนตามปกติ

๒. คำแนะนำสำหรับผู้นำชุมชน หรืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

๒.๑ ติดตามข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการระบาดของโรคโควิด ๑๙ สม่าเสมอ เพื่อให้สามารถให้คำแนะนำกับประชาชนในชุมชนได้ถูกต้อง

๒.๒ ดูแลให้ทุกคนในชุมชน สวมหน้ากากผ้า หรือหน้ากากอนามัย ตลอดเวลาที่ออกจากบ้าน และให้เว้นระยะห่างระหว่างบุคคล ๑-๒ เมตร เมื่อจำเป็นต้องติดต่อกับผู้อื่น และการล้างมือด้วยสบู่และน้ำ หรือเจลแอลกอฮอล์ บ่อย ๆ

๒.๓ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น จัดทำฐานข้อมูล และแผนที่แสดงตำแหน่งที่อยู่ของผู้ป่วย ผู้สูงอายุ ผู้มีโรคประจำตัว และผู้ด้อยโอกาสอื่น ๆ และใช้ประโยชน์ในการติดตามให้ความช่วยเหลือ ดูแล

๒.๔ หากพบว่าบุคคลในชุมชน มีอาการไข้ หรือ ไอ จาม มีน้ำมูก เหนื่อยหอบ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทันที และแนะนำให้ไปพบแพทย์

๒.๕ ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่าง โดยการสวมใส่หน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย การเว้นระยะห่างกับผู้อื่น ๑-๒ เมตร และการล้างมือบ่อย ๆ ด้วยน้ำและสบู่ หรือเจลแอลกอฮอล์ หลังการปฏิบัติงานทุกครั้ง และหมั่นสังเกตอาการของตนเอง หากพบว่ามีไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก เหนื่อยหอบ ให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ แจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และไปพบแพทย์

๓. คำแนะนำสำหรับประชาชนในชุมชน

๓.๑ ติดตามข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเอง ครอบครัว และชุมชน จากการระบาดของโรคโควิด ๑๙ อย่างสม่ำเสมอ

๓.๒ ให้ความร่วมมือกับผู้นำชุมชน ปฏิบัติตามมาตรการของชุมชนอย่างเคร่งครัด ต้องสวมหน้ากากผ้า หรือหน้ากากอนามัยทุกครั้งเมื่อออกนอกบ้าน และหมั่นสังเกตอาการของตนเอง และสมาชิกในครอบครัว หากพบว่ามีอาการ ไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก เหนื่อยหอบ ให้แจ้งผู้นำชุมชน หรืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านทันที และรีบไปพบแพทย์

๓.๓ ดูแลความสะอาดของใช้ และสุขนียส่วนบุคคล ได้แก่ แยกของใช้ส่วนตัว กินอาหารปรุงสุกใหม่ ล้างมือด้วยน้ำและสบู่ หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อย ๆ และทุกครั้งก่อนรับประทานอาหาร หลังใช้ส้วม หรือหลังจากไอ จาม หรือหลังสัมผัสจุดเสี่ยงที่มีการใช้งานร่วมกัน หลีกเลี่ยงการนำมือสัมผัสใบหน้า ตา จมูก และปาก โดยไม่จำเป็น ต้องเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล ๑-๒ เมตร หากในบ้านมีพื้นที่จำกัด ต้องสวมหน้ากากผ้า หรือหน้ากากอนามัย เมื่อต้องมีการพูดคุยในระยะใกล้

๓.๔ งดการเข้าร่วมกิจกรรมที่มีการรวมคนจำนวนมาก และงดหรือชะลอการเดินทางออกนอกชุมชนโดยไม่จำเป็น และควรพักหรือทำงานอยู่ในที่พักอาศัย กรณีจำเป็นต้องเดินทางออกนอกชุมชน ต้องให้ความร่วมมือการตรวจคัดกรองและปฏิบัติตามมาตรการที่ชุมชนกำหนด

๓.๕ ดูแลรักษาความสะอาดบ้าน ที่พักอาศัยสม่ำเสมอ โดยเน้นทำความสะอาดจุดที่มีการใช้งานร่วมกับสมาชิกในบ้านบ่อย ๆ เช่น ลูกบิดประตู โต๊ะ เก้าอี้ ห้องส้วม ของใช้ในบ้าน ด้วยน้ำยาทำความสะอาด และให้ทำความสะอาดเครื่องนอนสม่ำเสมอ

๓.๖ ดูแลให้มีการระบายอากาศที่ดีภายในบ้าน โดยเปิดประตู หน้าต่าง ให้ได้รับแสงแดดธรรมชาติส่องทั่วถึงภายในบ้าน เท่าที่สามารถเป็นไปได้ อย่างน้อยวันละ ๑ ครั้ง

๓.๗ รวบรวมขยะทั่วไปใส่ถุงขยะ มัดปากถุงให้แน่น และนำไปทิ้งในจุดรวบรวมขยะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเตรียมไว้ เพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง

*****

ข้อมูล ณ วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๓